

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/11234-1
Saksbehandler Torleiv Olavson Momrak

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, klima og miljø	20.05.2021

Forstudie: Oppfølging av strategi Matnasjonen Norge

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Det utarbeides en forstudie til hvordan Agder kan følge opp den nasjonale strategien *Matnasjonen Norge*. Agder fylkeskommune er bestiller av oppdraget etter mandatet som er definert i saken.
2. Representanter fra Statsforvalteren i Agder, Innovasjon Norge Agder, Blått kompetansesenter Sør og USUS, samt Agder Bondelag og Bonde- og Småbrukarlagene på Agder vil være sentrale samarbeidsparter og fungere som referansegruppe.
3. Forstudiet skal være klart innen utgangen av 2021 og legges frem for hovedutvalget for næring, klima og miljø med forslag til en videre langsiktig satsing.
4. Agder fylkeskommunen bevilger 500 000 kroner til forstudie og andre tiltak i 2021. Beløpet dekkes av tidligere inndratte regionalutviklingsmidler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Vedlegg

Matnasjonen Norge Strategi februar 2021

Sammendrag

I februar 2021 presenterte Landbruks og matdepartementet (LMD), Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), strategien *Matnasjonen Norge*.

Visjonen for Matnasjonen Norge:

«I 2030 er mat en kilde til matglede, stolthet, god helse og fellesskap i hele befolkningen, og er et synlig element i turistlandet Norge. Norge er internasjonalt kjent for en spennende matkultur, sine store sjømateksport og mat- og drikkeopplevelser med norske råvarer i verdensklasse.»

Fylkeskommunene ble oppfordret til å ta en lederrolle for å følge opp strategien, i samarbeid med det regionale partnerskapet innenfor landbruk.

Landbruksforumet Agder og hovedutvalg for næring, klima og miljø har satt Matnasjonen Norge på dagsorden og bedt om en sak til hvordan dette arbeidet kan følges opp.

Denne saken inneholder forslag til hvordan arbeidet kan følges opp gjennom et forstudie. Fylkeskommunen har behov for ekstern kompetanse for å gjennomføre oppdraget. Sentrale samarbeidspartnere vil inngå i en referansegruppe som følger prosessen tett og kan gi innspill i arbeidet.

Saksopplysninger

Strategien *Matnasjonen Norge* handler om grønn og blå matproduksjon og hvordan dette kan kobles til opplevelser og utvikling av Norge som matnasjon. Sentrale perspektiver i strategien er reiseliv og folkehelse.

De fire innsatsområdene er definert er:

- Produksjon av og tilbud om bærekraftig, trygg og sunn mat av høy kvalitet
- Skape grunnlag for vekst og verdiskaping i hele landet
- Innovasjon og mangfold
- Kompetanse, rekruttering og omdømmebygging

Disse danner grunnlag for den verdiskapingen som må til for å oppfylle visjonen.

Grunnleggende premisser som er viktige for visjonen i strategien:

- bærekraftig matsystem
- helsedirektoratets kostråd
- norske forbrukere vil spise mer norsk, lokal og grønn mat.

Forbrukerne har tillit til norsk matproduksjon, og omsetningen av lokalmat gjennom dagligvarehandelen viser økning fra 2,3 mrd. kroner i 2010 til 11,8 mrd. kroner i 2020.

For 2018 viser tallene for omsetning, sysselsetting og verdiskaping nasjonalt at det er betydelige verdier.

 PRIMÆRNÆRINGENE Fiskeri, oppdrett og jordbruk Sysselsatte:	 MATINDUSTRIEN Sysselsatte:	 MÅLTIDSBRANSJEN Hoteller, restauranter, catering og kantiner Sysselsatte:
58 800	49 500	101 000
Verdiskaping:	Verdiskaping:	Verdiskaping:
59,5 mrd.	47,3 mrd.	44,3 mrd

Kilde for alle tall i løpende kroner: SSB 2018

Eksportverdi for sjømatnæringen i 2020
105,7 mrd. kroner

Kilde: Norges Sjømatråd

Samlet er sysselsetting og verdiskaping innen områdene for den nasjonale strategien også vesentlige for Agder. Tall fra SSB viser at sysselsatte i jordbruk og fiske er i overkant av 2000 for Agder, med henholdsvis 1600 i jordbruk og tilhørende tjenester og 478 i fiske, fangst og akvakultur. I Agder er det ca. 1700 jordbruksbedrifter av landets totalt ca. 42 000. Dette utgjør en andel på ca. fire prosent.

Matindustrien vokser også i Agder. NIBIOs rapport fra 2020 viser at det er ca. 2000 sysselsatte i matindustrien på Agder med en verdiskaping på rundt 1,046 mrd. kroner (perioden 2016–2018), som er en økning fra 0,99 mrd. kroner (2008–2010). Bruttoinvesteringer var ca. 321 mrd. kroner i perioden 2016–2017 (Kilde: Mat, matindustri og verdikjeder 2020 NIBIO rapport 7/67/21)

Måltidsbransjen er bredt definert, men en stor andel kan relatertes til serveringsbransjen. Tall fra SSB viser at det er 3477 sysselsatte i serveringsbransjen på Agder.

Tabellen under viser sysselsatte innenfor utvalgte næringskoder for Agder sammenlignet med hele landet (Kilde: SSB tabell 08536: Sysselsatte per fjerde kvartal, etter næring (SN2007), statistikkvariabel år og region):

	Sysselsatte personer etter bosted 2020		
	Agder	Hele landet	Beregnet prosentandel
01 Jordbruk og tilhørende tjenester, jakt	1 601	37 395	4,3 %
03 Fiske, fangst og akvakultur	478	20 076	2,4 %
10 Næringsmiddelindustri	1 555	44 314	3,5 %
11 Drikkevareindustri	217	2 979	7,3 %
56 Serveringsvirksomhet	3 477	59 992	5,8 %

Agder har flere regionale strategier som har mat, matsatsinger og reiseliv som tema:

- Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping (VINN-planen)
- Landbruksstrategi for Agder
- Besøksstrategi
- Regionplan Agder 2030

I forslag til mandat har en valgt å konsentrere forstudiet om verdikjedene knyttet til mat og drikke, hvordan verdiskapingen av matproduksjonen kan økes, og hvordan mat kan være viktige innsatsfaktorer for reiselivs- og opplevelsesvirksomheter på Agder.

På Agder har det vært mange matprosjekter de siste 20–30 år, med fokus både i og utenfor Agder. Flere prosjekter har vært initiert av Partnerskap landbruk. Her er noen eksempler

- USUS: Sørlandsk Matmanifest i 2017 og #SpisSørlandet
- Internationale Grüne Woche
- Lokalmat Agder
- Agder Mat
- MatStreif
- Bondens Marked
- Smaken av Sirdal
- Listermat
- Smaken av Setesdal
- Mat i Sentrum

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren mener at Agder har svært gode forutsetninger for å lykkes med en bærekraftig matstrategi. Lokalproduserte kvalitetsprodukter kan bidra til flere arbeidsplasser og kan sette Agder på kartet som reiselivsdestinasjon på en offensiv måte. Agder fylkeskommune bør ta ansvaret for å mobilisere de ulike aktørene og koordinere arbeidet, slik forventningen er i regjeringens nasjonale matstrategi. Agder fylkeskommune har gode erfaringer med å få innspill til en langsiktig satsing gjennom forprosjekt/forstudie slik det ble gjort i forbindelse med oppfølgingen av UNESCO-statusen. Det anbefales at en fremtidsrettet og innovativ satsing på Matfylket Agder organiseres etter inspirasjon fra dette arbeidet.

Økonomiske konsekvenser

Til arbeidet med forstudiet bevilges det 500 000 kroner i 2021. Videre finansiering og oppfølging av et eventuelt hovedprosjekt må en komme tilbake til når forstudiet og anbefalinger i dette foreligger.

Konklusjon

For å få et klarere grunnlag for en langsiktig satsing foreslår fylkeskommunedirektøren at det utarbeides en forstudie til hvordan Agder kan følge opp den nasjonale strategien Matnasjonen Norge. Representanter fra Statsforvalteren i Agder, Innovasjon Norge Agder, Blått kompetansesenter Sør og USUS samt Agder Bondelag og Bonde- og Småbrukarlagene på Agder inviteres med i en referansegruppe. Arbeidet ledes av Agder fylkeskommune og skal være klart innen utgangen av 2021.

Det foreslås at Agder fylkeskommune bevilger 500 000 kroner i 2021 til forstudiet og eventuelle andre aktiviteter som inndeckes av tidligere inndratte regionalutviklingsmidler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kristiansand, 03.05.2021

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
Fylkesdirektør